

Handläggare
Jonas Ransmyr
Telefon: 08-508 15 062

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
21-06-17

Revisorernas årsrapport 2020 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Yttrande över revisionskontorets årsrapport för Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Dnr: RVK 2021/28

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande.

Detta tjänsteutlåtande överlämnas till stadsrevisionen som svar på stadsrevisionens årsrapport 2020 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Jonas Ransmyr
Avdelningschef

Sammanfattning

Revisorerna har överlämnat revisionskontorets årsrapport och inväntar ett yttrande från Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Revisorerna tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar Skarpnäcks stadsdelsnämnd och dess ledamöter ansvarsfrihet.

Revisionskontorets årsrapport 2020 sammanfattas i följande tre punkter:

1. År 2020 var ett annorlunda år. Stadens verksamheter har anpassats till de speciella förutsättningar som pandemin medfört men trots anpassningar har vissa verksamheter inte kunnat utföras som planerat. Utifrån dessa förutsättningar, som nämnden till del inte haft rådighet över, bedömer revisionskontoret att verksamheten ur ett brukarperspektiv inte kunnat bedrivas på ett helt ändamålsenligt sätt. Ur ekonomisk synpunkt har verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt.
2. Nämndens interna kontroll i form av styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten bedöms ha varit i huvudsak tillräcklig

3. Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed

Stadsdelsförvaltningen anser i stort att revisorerna redovisar en rättvisande bild, men delar inte revisorernas uppfattning att verksamheten under året inte kunnat bedrivas på ett ändamålsenligt sätt. Förvaltningen menar i stället att verksamheterna har kompenserat pandemins påverkan genom att erbjuda alternativa åtgärder och insatser.

Bakgrund

Stadens revisorer har granskat Skarpnäcks stadsdelsnämnds verksamhet under år 2020 i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevision och god revisionsmed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden.

Revisionskontorets årsrapport har överlämnats till Skarpnäcks stadsdelsnämnd för yttrande.

Ärendet

Revisionskontoret sammanfattar sin granskning till Skarpnäcks stadsdelsnämnd enligt följande:

Verksamhet och ekonomi

År 2020 var ett annorlunda år. Stadens verksamheter har anpassats till de speciella förutsättningar som pandemin medfört men trots anpassningar har vissa verksamheter inte kunnat utföras som planerat. Bland annat har daglig verksamhet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning varit stängd eller haft begränsad verksamhet under delar av året. Det har inneburit att brukarna inte kunnat gå till sitt arbete och den struktur och meningsfullhet som insatsen erbjuder. Inom äldreomsorgen har möjligheten att ta emot besök för brukarna varit begränsad, vilket sannolikt inneburit ett stort avbräck i livskvaliteten för de äldre. Inom staden har antal tomma platser på vård- och omsorgsboenden ökat då flera brukare tackat nej till beslutad insats. Även inom hemtjänsten har insatser avståtts på grund av rädsla för smitta. Utifrån dessa förutsättningar, som nämnden till del inte haft rådighet över, bedömer revisionskontoret att verksamheten ur ett brukarperspektiv inte kunnat bedrivas på ett helt ändamålsenligt sätt.

Under året har revisionskontoret genomfört granskningar som omfattat språkutveckling i förskolan. Nämnden rekommenderas bland annat att utvärdera och säkerställa att pedagogernas kunskap i det svenska språket är tillräckligt.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd bedöms från ekonomisk synpunkt ha bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen grundas i att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet uppnåtts.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit i huvudsak tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Årets granskningar visar dock på att vissa kontroller bör förbättras.

Under året har revisionskontoret genomfört granskningar som omfattat kontroll av löneutbetalningar, lönetillägg samt inköpsprocessen. Den interna kontrollen i granskade rutiner bedöms vara tillräcklig.

Övriga granskningar som revisionskontoret genomfört av nämndens interna kontroll har omfattat utrednings- och beslutstider efter anmälan om insats inom funktionsnedsättning, attest- och behörighetshandlingen i Agresso, förtroendekänsliga och ledningsnära poster, intäktprocessen samt köp av personlig assistans enligt LSS utförd av externa utförare. Utvecklingsområden har identifierats, bland annat att säkerställa att egenkontroll inom socialtjänstområdet omfattar handläggningen av insatser till personer med funktionsnedsättning. Vidare att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor, konferenser, utbildning och representation samt att införa kontroller avseende handlingen av hyresintäkter för bostäder och lokaler i enlighet med gällande avtal och stadens regler. Därtill att införa systematiska kontroller för att säkerställa att assistansbolagen har tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar. De väsentligaste rekommendationer som återstår att genomföra är att informationsklassa informationstillgångar i enlighet med dataskyddsförordningen och att i intäktprocessen säkerställa att levererade tjänster stämmer överens med avtalade villkor (pris).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomiavdelningen. Förvaltningsgruppen behandlade ärendet 2021-06-10 och pensionärsrådet 2021-06-10.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen redovisar nedan sina synpunkter på revisionskontorets granskning.

Verksamhetsmässigt resultat

Revisionskontoret konstaterar att nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2020 i allt väsentligt är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att den bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Nämnden bedömer att tio av fullmäktiges tolv mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Två av verksamhetsmålen redovisas som delvis uppfyllda.

Revisorerna konstaterar vidare att årets verksamhet och förutsättningarna för att nå god måluppfyllelse har påverkats av pandemin. Stadens verksamheter har anpassats till de speciella förutsättningar som gällt men trots anpassningar har vissa verksamheter inte kunnat utföras som planerat. Utifrån dessa förutsättningar, som nämnden till del inte haft rådighet över, bedömer revisionskontoret att verksamheten ur ett brukarperspektiv inte kunnat bedrivas på ett helt ändamålsenligt sätt.

Revisionskontoret har under året genomfört en granskning av språkutvecklingen i förskolan. Delar som behöver utvecklas är att bland annat utvärdera och säkerställa att pedagogernas kunskap i det svenska språket är tillräckligt.

Förvaltningen instämmer som helhet i revisorernas bedömning av det verksamhetsmässiga resultatet, men delar inte revisorernas uppfattning att verksamheten under året inte kunnat bedrivas på ett

ändamålsenligt sätt. Förvaltningen menar i stället att verksamheterna har kompenserat pandemins påverkan genom att erbjuda alternativa åtgärder och insatser.

Ekonomiskt resultat

Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet har uppnåtts. Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Förvaltningen delar den bedömningen.

Intern kontroll

Revisorernas samlade bedömning är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit i huvudsak tillräcklig. Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. Nämnden har system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra.

Utvecklingsområden som identifierats är bland annat att säkerställa att egenkontroll inom socialtjänstområdet omfattar handläggningen av insatser till personer med funktionsnedsättning. Vidare att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation samt att införa nyckelkontroller avseende hanteringen av hyresintäkter för bostad och lokal i enlighet med gällande avtal och stadens regler. Därtill att införa systematiska/årliga kontroller för att säkerställa att assistansbolagen har tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Förvaltningen delar som helhet revisorernas bedömning.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Revisorerna bedömer att bokslut och räkenskaper ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vidare vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed. Förvaltningen delar den bedömningen.

Språkutveckling i förskolan

Revisionskontoret har genomfört en granskning i syfte att bedöma om stadens nämnder bedriver ett systematiskt arbete för att nå

kommunfullmäktiges och läroplanens mål om att stödja barns språkutveckling i förskolan. Granskningen har omfattat utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna i Spånga-Tensta, Skärholmen och Skarpnäck. Revisionskontorets samlade bedömning är att granskade nämnder behöver vidareutveckla arbetet för att ge förutsättningar för verksamheterna att nå de krav på språkutveckling som ligger i förskolans uppdrag.

Revisionskontoret har rekommenderat Skarpnäcks stadsdelsnämnd att:

- utvärdera och säkerställa att pedagogernas kunskap i det svenska språket är tillräcklig för att kunna uppfylla läroplansuppdraget och nationell lagstiftning samt erbjuda kompetensutveckling utifrån identifierade behov,
- tydliggöra prioritering och målstyrning av området språkutveckling, i enlighet med kommunfullmäktiges budget 2020,
- säkerställa att handledningar som rör språkutveckling är aktuella och implementerade i samtliga verksamheter,
- säkerställa att den individuella dokumentationen tydligt och systematiskt visar varje barns individuella behov av språkutveckling och förändringar i lärandet över tid.

Förvaltningen delar revisorernas bedömning och har vidtagit följande åtgärder kopplat till rekommendationerna:

- I samband med rekrytering sker en fördjupning i att undersöka de sökandes språkkunskaper i svenska. I övrigt sker det samtal kring frågan i samband med medarbetarsamtal. Det är önskvärt att staden utarbetar gemensamma riktlinjer för hur medarbetares svenskkunskaper ska utvärderas för att säkerställa en tillräcklig nivå för att klara läroplansuppdraget. Det är en viktig men komplicerad fråga och bör ske på ett likvärdigt sätt inom stadsdelsförvaltningarna.
- Förvaltningen har tydliggjort arbetet med språkutveckling i verksamhetsplanen för 2021, både i förväntade resultat och aktiviteter.
- Den handledning som utarbetats i Skarpnäck kommer att kompletteras med ett lokalt språkprogram. Arbetet är planerat till hösten 2021.
- Under 2020 har förvaltningen valt att inom ramen för internkontrollplanen följa upp förskolans enheter avseende den pedagogiska dokumentationen och tillse att förskolans rektorer har fungerande egenkontroller inom området.

*Utrednings- och beslutstider efter anmälan om insats
(funktionsnedsättning)*

En granskning har genomförts av om stadsdelsnämndens handläggningsrutiner möjliggör att uppfylla de lagkrav som finns avseende skyndsam handläggning av insatser för funktionsnedsatta. Sammantaget bedöms Skarpnäcks stadsdelsnämnd i huvudsak ha en styrning och uppföljning som möjliggör att handläggningsprocessen ska kunna uppfylla de krav som finns avseende skyndsam handläggning. Dock saknas en systematisk uppföljning av handläggningsprocessen. Utifrån granskningen har rekommenderats att egenkontroll av socialtjänstområdet bör omfatta handläggningen av insatser till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen delar revisorernas bedömning och har kompletterat rutinerna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. När det gäller egenkontroller av handläggningsprocessen så faller detta inom ramen för de skyldigheter som finns i Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). Under 2020 inledde förvaltningen arbetet att föra in ledningssystemet i modulen för detta i ILS-systemet. Förvaltningsnivån färdigställdes under 2020 och processer, delprocesser, aktiviteter och risker utgör stommen i det som enheterna bygger på. Tidplan för berörda enheter löper från hösten 2020 till och med hösten 2021. Egenkontroller kopplas till processerna och identifierade risker. För egenkontroll upprättas en checklista som avser handläggningsprocessen från ansökan till verkställighet av beslut om insats för området stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Checklistan används vid den granskning som utgör egenkontroll av handläggningsprocessen. Dokumentation av egenkontrollen görs i modulen.

Attest- och behörighetshandlingen i Agresso

Revisorerna har granskat attest- och behörighetshandlingen i Agresso och bedömt att den interna kontrollen i granskade rutiner inte är helt tillräckliga. Nämnden har rekommenderats säkerställa att det finns aktuell attestförteckning som överensstämmer med registrerade attesträtter i Agresso, att det finns namnteckningsprov för samtliga attestanter, att säkerställa att det finns erforderliga underlag för samtliga behörigheter samt att genomgång av behörigheter görs enligt stadens rutiner.

Förvaltningen delar delvis revisorernas bedömning, och anser att rekommendationen som uppstod gällande behörighetshandlingen och saknade behörighetsblanketter till del har sin grund i de tekniska problem som uppstod vid granskningstillfället och förändrade anvisningar från SLK gällande hur behörigheterna ska registreras och arkiveras.

Rutin har upprättats om att uppdatera attestlista så snart det finns en ändring av attestanter och ersättare. Förvaltningen har även utfört en omfattande genomgång av attestlistan för att säkerställa att den är aktuell.

Avseende namnteckningsprov har en omfattande genomgång av dem utförts för att säkerställa att namnteckningsprov finns för alla attestanter. Ny rutin har införts om att uppdatering av namnteckningsprov ska göras så fort det har gjorts en ändring.

Genomgång av förvaltningens behörigheter har gjorts, och rutin har införts om att genomgång av behörigheterna ska ske varje halvår enligt stadens anvisningar.

Förtroendekänsliga och ledningsnära poster

En granskning har genomförts av hantering av förtroendekänsliga och ledningsnära poster. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin inte är tillräcklig. Nämnden rekommenderas att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation.

Förvaltningen delar revisorernas bedömning. Redovisningsansvarig informerar regelbundet i förvaltningens chefsbrev och påminner om gällande regler för representation. Redovisningsansvarig har vidare haft dialog med personer i förvaltningen som oftast är de som är berörda när det gäller hanteringen av transaktioner avseende resor och konferenser, utbildning samt representation.

Dialog har förts med serviceförvaltningen om översyn av de kontrollmoment de utför åt stadsdelsförvaltningen avseende transaktionerna. Löpande avstämningsmöten kommer att genomföras tillsammans med serviceförvaltningen under en övergångsperiod fram till slutet av sommaren tills rutinerna kring kontrollmomenten är säkrade.

Intäktprocessen

En granskning har genomförts av intäktprocessen avseende bostads- och lokalhyror. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin inte är helt tillräcklig. Nämnden rekommenderas att införa och dokumentera nyckelkontroller i intäktprocessen avseende hanteringen av hyresintäkter för bostad och lokal som säkerställer att samtliga bostads- och lokalhyror faktureras korrekt i enlighet med gällande avtal och stadens regler.

Förvaltningen delar revisorernas bedömning. Rutin har införts om att genom egenkontroller säkerställa att samtliga bostads- och lokalhyror faktureras korrekt i enlighet med gällande avtal och stadens regler. Stickprovskontroller genomförs regelbundet – en gång per tertial. Kontrollen utförs av lokalstrateg.

Köp av personlig assistans enligt LSS utförd av externa utförare

En granskning har genomförts vad gäller köp av personlig assistans enligt LSS utförd av externa utförare. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig. Nämnden rekommenderas att införa systematiska/årliga kontroller för att säkerställa att assistansbolagen har tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Vidare säkerställa att hantering av extra skyddsvärda personuppgifter hanteras i enlighet med anvisning från stadsledningskontoret. Därtill arbeta fram en rutin för hur misstänkt assistansfusk eller oegentligheter hos utförarna kan upptäckas och hur det ska hanteras.

Förvaltningen delar revisorernas bedömning och har infört årliga systematiska kontroller för att tillse att tillstånd från IVO för att bedriva personlig assistans finns, vilket läggs in som egenkontroll i samband med tertialrapport 1 för berörda biträdande enhetschefer.

I juni 2020 skickade förvaltningen ut ett brev till alla leverantörer av insatsen med information om att inga skyddsvärda personuppgifter får förekomma i fakturorna. Förvaltningen kommer årligen samt vid inträffad händelse att skicka ut ett brev till leverantörerna om att fakturor som ändå skickas med skyddsvärda uppgifter kommer att returneras för att inte vara kvarliggande i Agresso.

Vidare har förvaltningen arbetat fram en rutin för hur misstänkt assistansfusk eller oegentligheter kan upptäckas och ska hanteras. Samarbete kring detta har skett med juridiska avdelningen och förvaltningens rutin har delats med socialförvaltningen som har budgetuppdrag att bistå stadsdelsförvaltningarna med rutiner för detta. På stadsdelsnämnden i december beslutades om tillägg i delegationsordningen för arbetsuppgifterna i rutinen.

Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Uppföljning visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionskontorets rekommendationer. De väsentligaste rekommendationer som återstår att genomföra är att informationsklassa informationstillgångar enligt dataskyddsförordningen och att i intäktprocessen säkerställa att levererade tjänster stämmer överens med avtalade villkor (pris).

Förvaltningen delar revisorernas bedömning. Förvaltningen har under 2020 inlett arbetet med att informationsklassa sina informationstillgångar. Arbetet ska fortsätta under 2021 och en översyn kommer att genomföras. Aktiviteten ingår i ekonomiavdelningens verksamhetsplan för 2021.

Gällande rekommendationen avseende intäktprocessen kommer förvaltningen framöver tillse att erforderliga beräkningsunderlag biläggs fakturorna, där det framgår hur de levererade tjänsterna överensstämmer med avtalade villkor. Redovisningsansvarig informerar samtliga fakturautställare inom förvaltningen om vilket underlag som krävs för fakturorna. Redovisningsansvarig genomför även stickprovskontroller på utställda fakturor.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner detta tjänsteutlåtande och överlämnar ärendet till stadsrevisionen som svar på stadsrevisionens årsrapport 2020 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Bilagor

Stadsrevisionens årsrapport 2020 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2021-05-21